

Jedrska varnost štiri leta po Fukušimi

Slovenski akcijski načrt pomanjkljiv in v zaostanku z izvajanjem

Greenpeace: Sporočilo za javnost

Ljubljana, 11. marec 2015 – Greenpeace je naročil analizo izvajanja in posodobitev nacionalnih akcijskih načrtov, ki so izšli iz procesa Evropskega odziva na katastrofo v Fukušimi. Glede na ugotovitve analize Greenpeace opozarja na pomanjkljivost slovenskega akcijskega načrta in zaostajanje z izvajanjem načrtovanih varnostnih ukrepov v jedrski elektrarni Krško (NEK).

Po jedrski katastrofi v Fukušimi na Japonskem, ki se je začela 11. marca 2011, sta Evropska komisija in Skupina evropskih regulatorjev jedrske energije (ENSREG) začela s t.i. stresnimi testi vseh evropskih jedrskih elektrarn. Ti stresni testi so leta 2013 vodili k oblikovanju Nacionalnih akcijskih načrtov (NacP). Greenpeace je skozi vsa leta kritično spremljal ta proces. Leta 2013 je organizacija naročila neodvisno oceno NacP za 13 jedrskih elektrarn v Evropi¹, ki jo je spremljalo tudi poročilo z Greenpeacovimi ugotovitvami².

Sedaj je ENSREG zahteval, da nacionalni regulatorji jedrske energije podajo pregled stanja izvajanja njihovega NacP in izvedejo posodobitev načrta. Greenpeace je ponovno naročil neodvisno oceno predloženih načrtov za istih 13 jedrskih elektrarn³, med njimi tudi NEK.

Nova analiza opozarja na pomanjkljivosti NacP za NEK: nezadostno upoštevanje visokega seizmičnega tveganja na območju jedrske elektrarne, neznano je stanje novih protipoplavnih ukrepov, nejasen je časovni potek izvedbe ukrepov zoper ekstremne vremenske ujme. Več ključnih nadgradenj je bilo preloženih za tri leta, med drugim izboljšanje baterijskega sistema, implementacija sekundarnega toplotnega ponora, vgradnja mobilnih toplotnih izmenjevalcev in nove zasilne kontrolne sobe. Tudi sama zamuda deluje finančno zahtevna za NEK. Poročilo sicer pregleduje trenutno stanje in ne analizira dejstva, da si je NEK pridobila prehodno obdobje za reševanje težav.

1 Becker, Oda and Patricia Lorenz, *Critical Review of the national Action Plans (NacP) of the EU Stress Tests on Nuclear Power Plants*, Vienna, Hannover (2013), Greenpeace EU Unit, http://www.greenpeace.org/eu-unit/Global/eu-unit/reports-briefings/2013/Report_EU_Stress_Tests_NAcPs.pdf

2 Haverkamp, Jan (ed.), *Updated review of EU nuclear stress-tests*, Brussels (2013) Greenpeace EU Unit; <http://www.greenpeace.org/eu-unit/en/Publications/2013/Briefing-Updated-review-of-EU-nuclear-stress-tests/>

3 Doel and Tihange (Belgija), Temelin (Češka), Fessenheim, Gravelines and Cattenom (Francija), Gundremmingen (Nemčija), Mochovce (Slovaška), Krško (Slovenija), Almaraz (Španija), Ringhals (Švedska), Mühleberg (Švica), and Wylfa (Združeno kraljestvo)

Predstavnik Greenpeaca v Sloveniji, **Matjaž Dovečar**, komentira ugotovitve:

Slovenija mora dosledno slediti smernicam jedrske varnosti, ki so se oblikovale iz izkušenj v Fukušimi. Slovenska Uprava za jedrsko varnost (URSJV) mora zahtevati rigorozno izvajanje varnostnih ukrepov in pri svojem delu upoštevati nove nauke, ki izhajajo iz še vedno trajajoče katastrofe v Fukušimi. Prav tako pozivamo NEK, da opravi vse potrebne nadgradnje in razreši varnostne pomanjkljivosti v najkrajšem možnem času. Pomanjkanje finančnih sredstev ne more biti opravičilo za zamudo, saj tudi avtomobila, ki ne prestane tehničnega pregleda, ne damo na cesto.

Jedrsko energija v Evropi se sooča z veliki težavami. Obstoječi jedrski reaktorji se starajo, njihovi stroški vzdrževanja in varnostna tveganja naraščajo, nerešeno ostaja vprašanje visoko radioaktivnih odpadkov, gradnje novih nukleark pa se zaradi vrtoglavih cen zanašajo na državno financiranje. Za Slovenijo to pomeni, da mora opustiti vse načrte za gradnjo dodatne jedrske elektrarne (NEK II), pred dokončno potrditvijo podaljšanja obratovanja NEK za nadaljnjih 10 let pa se mora opraviti nova presoja vplivov na okolje po ESPOO in Aarhuški konvenciji.

Greenpeace na podlagi te analize ocenjuje, da v Evropi odziv na Fukušimo ne vzbuja dovolj zaupanja v to, da so bile vse izkušnje te katastrofe upoštevane pri zagotavljanju varnosti jedrskih reaktorjev. V vseh državah so NacP posodobljene različice načrtov iz leta 2012. Nobenih ocen ni bilo opravljenih na podlagi novih znanj iz te, še vedno trajajoče katastrofe v Fukušimi Daiichi, niti zaradi drugih dogodkov v jedrskih elektrarnah, npr. nedavno odkritje velikega števila razpok v reaktorskih tlačnih posodah v Doel 3 and Tihange 2 v Belgiji. Prav tako ni jasno, kateri ukrepi iz originalnih NacP so bili opuščeni oziroma, ali so bile narejene izjeme za nekatere reaktorje, in zakaj.

Greenpeace je v svojem poročilu Energy Revolution⁴, ki ga je pripravil v sodelovanju z Inštitutom za tehnično termodinamiko pri nemškem vesoljskem centru (DLR), že uspel dokazati, da lahko ob hkratnem zagotavljanju stabilne in varne oskrbe z energijo, s pomočjo že sedaj razpoložljivih tehnologij za izkoriščanje obnovljivih virov energije ter večje energetske učinkovitosti, dosežemo tako potrebne podnebne cilje ob hkratnem opuščanju uporabe jedrske in fosilne energije.

Kontakt

Matjaž Dovečar, Greenpeace CEE v Sloveniji, [+386 41 589 549](tel:+38641589549), matjaz.dovecar@greenpeace.org

Jan Haverkamp, strokovnjak za jedrsko energijo in politike, Greenpeace CEE, +48 534 236 502, jan.haverkamp@greenpeace.org

Celotno poročilo je dostopno na: [European post-Fukushima nuclear stress tests 2015 review of National Action Plans](#).

⁴ Več na: <http://www.greenpeace.org/international/en/campaigns/climate-change/energyrevolution/>

To sporočilo lahko najdete tudi na

www.greenpeace.si

Greenpeace je neodvisna globalna organizacija, ki si preko kampanj prizadeva za spremembo odnosov in vedenja, zaščito in ohranitev okolja ter za promocijo miru. Za svoje delovanje ne sprejema finančnih sredstev inštitucij EU, vlad, korporacij ali političnih strank. v inštitucij EU, vlad, korporacij ali političnih strank.

GREENPEACE

www.greenpeace.si